

ZÁKLADNÉ

**CNOSTI, VLASTNOSTI
a POVINNOSTI**

KREŠŤANOV

M. B. benJan

ZÍSKAJ A ZACHOVÁJ SI <i>po celý svoj život</i>	VIERU (<i>pravú vieru</i> , t.j. vieru v jediného pravého Boha a v Jeho Syna – tvorjho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista).	LÁSKU (<i>o z ajstnú lásku</i> , t.j. <i>agapé</i> : Bohu buď verný a poslušný, k ľuďom súcitný a milosrdný).	NADEJ (<i>neotrasiteľnú nádej</i> , t.j. ani chvíľu nepochybuj o tom, že Boh splní všetky svoje zaslúbenia).
BUĎ <i>pri Bohom a voči ľuďom</i>	MIERNYM (t.j. snaž sa byť <i>pokojným</i> a <i>vyravnaným</i> v každej situácii).	NEŽNÝM (t.j. buď <i>láskavým</i> , a to nielen voči svojim blízkym, ale voči všetkým bližným).	POKORNÝM (t.j. buď <i>skromným</i> , stráž sa pýchy a egoizmu).
NEPRESTÁŇ <i>nikdy, pokiaľ ti to telo a myseľ dovolia</i>	MODLIŤ SA (<i>modli sa úprimne</i> : hlavne ďakuj Bohu za všetko – lebo všetko od Neho pochádza, a ak prosíš, pros za to, čo je naozaj potrebné, a nie za to, po čom iba túžiš — ale konečné rozhodnutie ponechaj vždy na vóli svojho nebeského Otca).	PRACOVAŤ (<i>pracuj zmysluplne a poctivo</i> : rob svedomite po celý svoj život to, čo je na úžitok – telesný alebo duchovný – tebe a iným).	SLUŽIŤ (<i>služ</i> , t.j. <i>poslúchaj a pomáhaj</i> : Bohu <i>poslúchaj</i> vo všetkom, ľuďom <i>pomáhaj</i> pri tom, čo je potrebné, dobré a poctivé).

Prológ

O cnostiach, vlastnostiach a povinnostiach kresťanov, t.j. o viere, láske, nádeji, miernosti, nežnosti, pokore, modlitbe, práci a službe už iste každý kresťan počul veľaokrát, vie teda, o čo by mal (predovšetkým) usilovať, akým by mal byť, čo by mal predovšetkým konať, a predsa veľká väčšina kresťanov podľa toho nežije: málokterého kresťana je možné podľa toho, aké postoje zaujíma, ako sa správa a čo koná, odlíšiť od iných ľudí (napr. od ateistov a pohanov) z jeho okolia. Prečo?

Príčiny toho, že mnohí kresťania nežijú ako kresťania (čiže, že ignorujú kresťanské cnosti, vlastnosti a aktivity) sú rôzne:

U formálnych „kresťanov“ je to pochopiteľné. Ale o tých nám tu ani tak nejde, veď to v skutočnosti kresťania nie sú – sú to iba akési atrapy (napodobeniny) toho, čo je momentálne „v kurze“: v minulosti sa možno hlásili k marxistickému ateizmu, v súčasnosti k nejakému „náboženstvu“ – jedni k niektorej kresťanskej cirkvi alebo sekte, iní k pohanstvu (dnes najčastejšie k východnému, napr. k hinduizmu alebo budhizmu), a v budúcnosti to môže byť napr. islam (ktorý v súčasnosti začína okupovať Európu) – sú skrátka tým, čo je práve „v móde“, či čo sa vyžaduje momentálnymi vládcami od ich „poddaných“ (aby nemali problémy alebo aby si zaistili úspešnú kariéru).

Ale neraz je diskrepancia medzi tým, k čomu sa kresťan hlási, a ako žije, žiaľ, aj u ľudí, ktorí to so svojou vierou myslia úprimne. Sú takí, čo by aj chceli, ale nevedia ako. Často je to preto, že sú vo viere nevzdelaní. Ale aj medzi týmito „simplexnými kresťanmi“ treba rozlišovať. Jedni sú takými nie vlastnou vinou: ich danosti (intelekt alebo pomery a prostredie, v ktorom vyrastali a žijú) im neumožnili zoznámiť sa podrobnejšie s kresťanskou „vieroukou“ založenou na čistom Božom slove. No niektorí sa snažia – a Duch Boží im často prostredníctvom ich svedomia ukazuje, ako majú konať v konkrétnych situáciách. Preto aj títo „chudobní duchom“ môžu žiť v zhode s Božou vôľou. Dokonca ich viera, ich postoje a konanie môžu byť niekedy príkladom iným, vzdelaným kresťanom. (Mt 5,3; Mk 10,13-16).

Ale sú aj iní – takí, čo sú nevedomí z vlastnej viny: mali, resp. majú možnosti i schopnosti dozvedieť sa Kto a Aký je Boh, i to, čo od nich požaduje, ale venujú tomu príliš malú (niektorí žiadnu) pozornosť. Možno majú „iné priority“, a tak „nemajú čas“ zaoberať sa tým, čo je v ich živote najdôležitejšie. Alebo sa spoliehajú na svojich „učiteľov“, a robia iba to, čo od nich žiadajú oni, a nie to, čo od nich požaduje Boh. No učitelia, či už „profesionálni“ (napr. tzv. „duchovní“) alebo „laickí“ môžu byť rôzni – vzdelaní i nevzdelaní, úprimní i formálni, môžu byť šíriteľmi pravého, ale i falošného učenia. Na to, aby človek poznal, o akého učiteľa ide, či sa môže v dôležitých životných otázkach spoľahnúť na neho, na jeho rady, návody, príkazy, musí jeho učenie konfrontovať s Božím slovom – s tým, čo sám osobne poznal pri čítaní (študovaní) Písma. Musí konať tak, ako Židia v Beroi (Sk 17,11-12). Treba teda nielen počúvať učiteľa, ale ho aj kontrolovať: čítať, študovať Písmo, konfrontovať jedno s druhým, a prijímať iba to, čo neprotirečí Božiemu slovu. Ale keďže mnohí ľudia štúdium Písma ignorujú, ľahko prijíma-

jú rôzne falošné učenia; ich viera je potom viac či menej kontaminovaná poverami, ich myslenie a konanie je svetské, často pohanské (a také sú niekedy aj rôzne ich rituály). Títo ľudia prestali byť kresťanmi, a často to niektorí z nich ani nevedia.

Pre tých, čo sa na takúto cestu nevydali vedome, zámene, ale z nevedomosti, alebo sa dali zviešťať, má zmysel kázať alebo písať o zásadách kresťanskej viery, teda i o cnostiach, vlastnostiach a konaní, ktoré sa od kresťanov vyžadujú – pretože je nádej, že aspoň niektorí z nich poznajú, že sa vydali falošnou cestou, a je dosť možné, že sa zastavia, a s pomocou Ducha svätého zmenia smer, prežijú *metanoiu* (t.j. urobia pokánie, a následne sa zmení ich zmýšľanie) a duchovné znovuzrodenie.

Najmä týmto je určená táto publikácia. Jej účelom je totiž stručne vysvetliť,¹ že kresťan musí nielen mať a dodržiavať nejaké zásady, ale mal by aj poznať pravý význam a obsah slov, pojmov, ktoré tieto zásady obsahujú – čiže mal by poznať pravý význam toho, podľa čoho žije (alebo mal by žiť): čo sú, a aké sú základné cnosti, potrebné vlastnosti a hlavné povinnosti (konanie) kresťana.

Tie najdôležitejšie z nich sú uvedené v úvodnej tabuľke (na strane 2. tejto publikácie). K tejto tabuľke považujem za potrebné pripojiť podrobný komentár. Okrem iného aj preto, lebo mnohým z týchto pojmov býva v bežnom živote (v profánnom svete, ale niekedy aj v komunikácii medzi kresťanmi) dávany nepresný, často úplne nesprávny, mätúci význam.

Chcem vysvetliť tým, ktorí o to majú záujem, že im napr. nestačí iba viera, láska a nádej („*tie tri*“ – ako o nich píše apoštol *Pavel* vo svojom *1. liste korinským kresťanom v 13. kap.*), ale že je treba aj vedieť, čo sa tým myslí: teda že napr. „nie je viera ako viera“, „nie je láska ako láska“, „nie je nádej ako nádej“ (a podobne je to aj s ostatnými šiestimi v tabuľke uvedenými výrazmi).

1 Podrobnejšie o tom píšem v ostatných svojich knihách (ich zoznam nájdete na konci tejto publikácie).

Epilóg

Vieme teda, o čo by sme mali predovšetkým usilovať, akí by sme mali byť, a aké činnosti by sme nemali v žiadnom prípade zanedbávať. Vieme však aj ako získať tie cnosti a vlastnosti, a ako získať silu vôle plniť si tie povinnosti? Na naše prirodzené danosti (talent, inteligenciu, vzdelanie, vôľu, disciplinovanosť) sa spoliehať nemôžeme. Veď či nemá každý z nás dosť zlých skúseností z minulosti? Nepokúšali sa mnohí z nás zmeniť niečo vo svojom živote? Mnohí sme si robili predsavzatia, plány, dávali si „záväzky“ (najčastejšie na prelome rokov alebo pod vplyvom nejakého silno emotívneho zážitku), a čo nasledovalo? Nič sa nezmenilo...; v lepšom prípade to istý čas „fungovalo“, ale po čase sa všetko vrátilo do starých kolají. Človek je už raz taký! Veď „*čo je naša ľudská sila, sama nás nezachráni...*“ – to je konštatovanie jednej nábožnej piesne, ktorú možno mnohí z vás poznajú. Našťastie pieseň, ani skúsenosť kresťanov, nekončí týmto pesimistickým konštatovaním, ale pokračuje: „*máme však od Hospodína štít v našom božovaní...*“ – to sú slová piesne, a my máme skúsenosť, že Boh nám poskytuje nielen „štít“ (ochranu), ale aj „silu a výzbroj“, skratka poskytne nám **po-moc** – všetko, čo potrebujeme, aby náš duchovný boj bol úspešný.

Boží Duch – tento úžasný spôsob, ktorým sa Boh človeku zjavuje¹⁴ a na neho pôsobí – ten nás nielen oboznamuje s Božími odkazmi, dôležitými pre nás, ale nám aj pomáha uplatňovať ich v našom živote (je našim pomocníkom, radcom, a ak treba aj naším tešiteľom).

Duch Boží (Svätý) nie je prítomný v každom človeku (mnohí ľudia ho neprijmú, niektorí ho vedome odmietajú), ale ak v človeku prítomný je,¹⁵ potom v ňom pôsobí: ovplyvňuje jeho myslenie a konanie, dáva mu schopnosti porozumieť veciam, ktorým by bez neho nerozumel, dáva mu schopnosti, pomocou ktorých dokáže to, čo by sám nikdy nedokázal. A navyše pôsobí nielen v ČLOVEKU ale aj CEZ NEHO – teda na iných ľuďoch.

Iba takto, s pomocou Ducha Božieho človek dokáže získať všetky kresťanské *cnosti* (vieru, lásku, nádej), *vlastnosti* (miernosť, nežnosť, pokoru) a dokáže vykonávať to a tak, čo a ako sa od neho očakáva (modlí sa, pracuje, slúži).

Zdalo by sa to teda jednoduché: iba čakať na tento úžasný Boží dar. Ale tak celkom to nie je: človek nemôže nečinne sedieť a pasívne čakať, ale musí **HĽADAŤ!** Je pozoruhodné ako často, najmä v žalmoch, ale aj v iných častiach Písma nachádzame výzvu – príkaz: „...*hľadajte Boha (Hospodi-*

14 O iných Božích zjaveniach (spôsoboch, ktorými Boh s človekom komunikuje) sa môžete dočítať v mojej už spomenutej knihe „Malý príspevok k ...SEMPER REFORMANDA...“ <http://www.knihy-benjan.sk/semper.htm>

15 D.S. môže „na človeka prísť“, „zostúpiť“, môže na ňom spočinúť, môže byť na človeka „vyliaty“, človek môže byť Ním „obdarovaný“, „naplnený“, „pokrstený“, D.S. môže v človeku „prebývať“ (človek môže byť jeho „chrámom“ D.S.)... – toto všetko sú biblické výrazy, v podstate synonymá označujúce udalosť, keď Boh dá (daruje) svojho (Božieho, Svätého) Ducha človeku,

na)!“. Alebo : „*Priblížte sa k Bohu, a On sa priblíži k vám.*“ (Jak 4,8). Ale, aby človek „hľadal“ alebo „priblížil sa“, musí niečo robiť, musí byť aktívny. A to bez vôle nejde! Ale čo z tých cností, vlastností a aktivít možno ovplyvniť vôľou? To, čo máme vlastniť (dostať) – tie tri cnosti? To iste nie: veď buď ich máme alebo nie, vôľa nám tu veľmi nepomôže. Vlastnosti? Iste sa môžeme snažiť „nejakými byť“ (nejako vypadáť), ale na dlho nám to nevydrží: naše „práve ja“, to akými v skutočnosti sme, to sa skôr-neskôr ukáže.

No s *povinnosťami* je to inak: to, či niečo budeme konať, závisí hlavne od našej *vôle a vytrvalosti*. Začnime teda odtiaľto: začnime si plniť povinnosti: modliť sa, pracovať, slúžiť, a najmä **poslúchať Boha!**¹⁶ Niet pochyb, že to všetko – to, čo a ako robíme, nebude dokonalé (dokonalým sa to stane, až neskôr, keď sa dostavia aj iné dary Ducha, najmä spomínané cnosti a vlastnosti), no aj tak sa snažme konať to, čo je našou povinnosťou. Ale pritom hlavne, keď pocítíme pôsobenie Ducha svätého (skôr-neskôr nás iste „zasiahne“), nevzdorujeme mu, poddajme sa mu – nech začne v nás pôsobiť, aby sa v plnom rozsahu v nás zrodili nielen cnosti a vlastnosti... ale potom aj povinnosti, ktoré sme možno dosiaľ konali neochotne, akoby z prinútenia, stanú sa pre nás niečím samozrejým, ľahkým; skrátka ony i všetko ostatné sa stane takým, akým má byť. Nezabúdajme na Bonhoefferovo: „*Len poslušný verí!*“ – a potom, keď získa pravú vieru, platí „*len veriaci poslúcha*“ (skutočne a rád!).

Začni teda poslušnosťou, pridaj pokánie, vzdaj sa toho, čo ťa zaťažuje, čo ti prekáža, poddaj sa pôsobeniu Ducha svätého, a on ti iste pomôže prejsť procesom *metanoie* (zmeny mysle) **duchovným znovuzrozením** – tak sa stane z teba človek so všetkými základnými cnosťami, vlastnosťami a aktivitami kresťanov.

¹⁶ Aby nedošlo k nedorozumeniu: Striktné, mechanické plnenie Božích príkazov a dodržiavanie Jeho zákazov nepokladám za ideál, ale za niečo, čo je „na začiatku cesty nutné“. Uvediem príklad: ak sa vydáte na cestu neznámym terénom, napr. lesom, iste sa spočiatku budete riadiť turistickými značkami (pozor: všetkými, žiadnu z nich nesmiete vynechať!), bez nich by ste pohlúdlili, stratili sa. Neskôr však, keď sa už budete vedieť orientovať v danom prostredí (keď získate nielen skúsenosti, ale aj orientačné schopnosti), postačí vám kompas v spojení s vašim novonadobudnutým orientačným zmyslom, aby ste prišli bezpečne k cieľu svojej cesty. V duchovnej oblasti sú tými „značkami“ Božie prikázania, „kompasom“ je ideál života nášho Spasiteľa Ježiša Krista, Jeho príklad (ktorý je síce nedostižný, ale zato je jediným spoľahlivým ukazovateľom správneho smeru) a naším „orientačným zmyslom“ je viera. Spočiatku sa teda bez „značiek“ na svojej duchovnej ceste nezaobídeme, neskôr sa však už riadime „kompasom“ a svojím „orientačným zmyslom“. A navyše je tu Duch Boží, ktorý je naším „Radcom a Pomocníkom“ (v našej obraznej terminológii je akousi našou „GPS-kou“). S týmito novými „orientačnými prostriedkami“ nielenže vystačíme, ale práve ony sú jedinou spoľahlivou zárukou, že cieľ neminieme. Ak by sme však na začiatku cesty odmietli rešpektovať „značky“ ako „nepotrebné“, celkom iste by sme zabľúdili už tam „pri štar-te“. Veď sa len pozrite, koľko je takých blúdiacich ľudí aj okolo vás (niektorí blúdia pre nevedomosť, iní pre ľahostajnosť, a najviac je tých, ktorí kráčajú nie k cieľu, ale rovno do priepasti pre zámerne ignorovanie pomoci, pre nerešpektovanie orientačných prostriedkov na ceste života).

OBSAH

Prológ ... 3

Cnosti kresťana: VIERA, LÁSKA a NÁDEJ ... 5

 viera ... 5

 láska ... 7

 nádej ... 12

Vlastnosti kresťana: MIERNY, NEŽNÝ a POKORNÝ ... 13

 mierny ... 13

 nežný ... 15

 pokorný ... 15

Povinnosti kresťana: MODLIŤ SA, PRACOVAŤ a SLÚŽIŤ ... 17

 modliť sa ... 17

 pracovať ... 21

 slúžiť ... 23

Epilóg ... 25

Názov: **základné CNOSTI, VLASTNOSTI a POVINNOSTI kresťanov**

Autor: **M. B. benJan**

Vydal: **MB.knihy-benjan** v roku 2018

Tlač: **Daliprint, B. Bystrica**

ISBN: **978-80-8141-194-6**